

Strateške usmeritve na področju IKT v splošnih knjižnicah za obdobje 2019–2028

Andreja Videc

Osrednja knjižnica Celje
andreja.videc@knjiznica-celje.si

Dokument *Strateške usmeritve na področju IKT v splošnih knjižnicah za obdobje 2019–2028* je nastal z namenom slovenskim splošnim knjižnicam olajšati sledenje trendom razvoja informacijsko-komunikacijske opreme, informacijske varnosti ter kompetenc zaposlenih in uporabnikov na tem področju.

Dokument je pripravila ožja delovna skupina v okviru skupine sistemskih administratorjev, ki je delovala kot del koordinacije osrednjih območnih knjižnic (v nadaljevanju OOK) v NUK-u. Ožjo delovno skupino so sestavljale: Manica Čelik (Mestna knjižnica Kranj), Janja Petek (Koroška osrednja knjižnica dr. Franca Sušnika Ravne na Koroškem), Irena Sirk (Mariborska knjižnica) in Andreja Videc (Osrednja knjižnica Celje). Končno različico dokumenta, ki je objavljen na: https://www.nuk.uni-lj.si/sites/default/files/dokumenti/2019/ook_strat.pdf, je potrdila skupina direktorjev in koordinatorjev OOK na sestanku 9. aprila 2019 v NUK-u.

Dokument je nastal na podlagi analize stanja opreme IKT, kot je razvidno iz popisov stanja opreme v slovenskih splošnih knjižnicah, izvedenih v letih 2010 in 2014, za stanje na zadnji dan predhodnega leta, ter ankete, prilagojene po zasnovi Črta Ambrožiča, ki je v magistrski nalogi *Knjižnice in zagotavljanje informacijske varnosti v elektronskem okolju* (2017) ugotavljal, koliko slovenske knjižnice zagotavljajo informacijsko varnost. Z anketo, prilagojeno splošnim knjižnicam, smo pridobili podatke od vseh desetih osrednjih območnih

knjižnic. Analiza je na splošno potrdila, da vzdrževanje informacijskih sistemov v splošnih knjižnicah poleg vzdrževanja strojne opreme zahteva tudi upravljanje informacijske varnosti in izobraževanje zaposlenih na tem področju ter da je popise s področja upravljanja informacijskih sistemov smiselno izvajati vsaj na štiri leta in jih ovrednotiti s priporočili *Strokovnih priporočil in standardov za splošne knjižnice za obdobje 2018–2028* (2018) ter s smernicami IFLA za tekoče obdobje.

Strateške usmeritve so razdeljene na pet strateških področij, ki zajemajo: človeške vire, izobraževanje, opremo, financiranje in informacijsko varnost. Avtorice so za vsako strateško področje definirale strateške cilje, predvidele ukrepe ter določile kazalce za merjenje.

Pri področju **človeški viri** dokument opozarja na pomen zagotavljanja kadrovske vire za izvajanje nalog, ki jih prinaša področje tehnološkega razvoja in storitev v digitalnem okolju, na skrb za redno usposabljanje zaposlenih, ki delajo na področju IKT, ter na izmenjavo izkušenj in dobrih praks. Avtorice so predlagale model za izračun potrebnega kadra s področja IKT za posamezno splošno knjižnico, ki upošteva število zaposlenih, število tehnične opreme, število strežnikov, število knjigomatov, število izposojevališč ter število potencialnih uporabnikov. Model izračuna potrebnega števila zaposlenih na področju IKT predstavlja

prvi tovrstni model v Sloveniji. Temelji na izkušnjah in praksah v splošnih knjižnicah ter na parametrih, ki jih knjižnice vsako leto posredujejo v sklopu statističnih meritev. Za vsakega od kazalcev je predlagana lestvica uteži, ki omogoča knjižnici izračun potrebnega kadra za upravljanje IKT.

Področje **izobraževanje** želi doseči celovit razvoj veščin digitalne pismenosti vseh zaposlenih v knjižnici. Vsi zaposleni morajo biti sposobni uporabljati sodobno tehnologijo IKT brez težav, zato je treba razvijati in promovirati e-storitve ter širiti in spremljati digitalne kompetence zaposlenih. Zaposleni za upravljanje IKT morajo nuditi ustrezno podporo strokovnim delavcem pri usposabljanju uporabnikov.

Sodobne knjižnice si brez kakovostne, dobro vzdrževane in posodobljene **opreme** ne moremo več predstavljati. Področje opreme je zato usmerjeno v načrtovanje, redno vzdrževanje in posodabljanje informacijskega sistema, zagotovitev širokopasovne povezave in brezžičnega omrežja v vseh enotah knjižnice, zavezo, da knjižnice uporabljajo vse temeljne segmente v sistemu Cobiss, vzpodbujajo avtomatizacijo knjižničnih storitev, z uporabo mobilne in spletne tehnologije uporabnikom omogočijo

lažjo in hitrejšo pot do knjižnice in njenih storitev, ter v spodbujanje uporabe storitev v oblaku.

Dokument opozarja tudi na problem **financiranja**. Strateški cilji področja poudarjajo pomen načrtovanja finančnih sredstev za nakup in posodabljanje opreme IKT, iskanje nadomestnih možnosti financiranja ter pomen partnerskega sodelovanja in iskanje skupnih rešitev s partnerskimi organizacijami, kot sta IZUM, Arnes ipd.

Kot smo poudarili že v uvodu, je področje **informacijske varnosti** tako za splošne kot vse ostale vrste knjižnic ključno za njihovo poslovanje. Kot logično posledico dokument predvideva izdelavo politike informacijske varnosti na ravni posamezne splošne knjižnice in poenoteno upoštevanje standardov s tega področja na ravni vseh slovenskih splošnih knjižnic.

Od predstavitve in sprejetja dokumenta je minilo že več kot leto dni. Kljub dokaj natančno določenim aktivnostim za uresničitev začrtanih strateških ciljev v dokumentu opažamo, da začetni koraki k postopni uresnitvi še niso bili storjeni. Ob krizi z epidemijo COVID-19 je zamrla tudi koordinacija posebnih nalog OOK in s tem delovnih skupin, zato upamo, da se uresničevanje strateških usmeritev začne čim prej. ●

Kljub dokaj natančno določenim aktivnostim za uresničitev začrtanih strateških ciljev v dokumentu opažamo, da začetni koraki k postopni uresnitvi še niso bili storjeni.